EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 15.12.2025
COM(2025) 860 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Ensimmäinen vuosikertomus yhteentoimivuudesta unionissa

{SWD(2025) 975 final}

SISÄLLYSLUETTELO

TAUSTA 2

RAKENNE 2

TÄYTÄNTÖÖNPANON TILA 3

Hallinnointi 3

Mahdollistajat 4

Tukitoimenpiteet 7

Yhteentoimivuusarvioinnit 10

KOMISSION JA MUIDEN SIDOSRYHMIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ 12

PÄÄTELMÄT JA KATSAUS TULEVAISUUTEEN 13

TAUSTA

YHTEENTOIMIVA EUROOPPA -SÄÄDÖS LUO PERUSTAN SAUMATTOMASTI YHTEENLIITETYLLE DIGITAALISELLE EUROOPALLE

EU:n digitaalisen siirtymän edetessä Yhteentoimiva Eurooppa -säädös[1], joka tuli voimaan 11. huhtikuuta 2024, muodostaa tärkeän sääntelykehyksen julkisen sektorin rajatylittävän yhteentoimivuuden ja innovoinnin parantamiselle. Säädöksellä edistetään digitaalista vuosikymmentä koskevaan toimintaohjelmaan[2] sisältyvää tavoitetta viedä kaikki julkiset palvelut verkkoon vuoteen 2030 mennessä. Sillä myös vastataan saumattomien rajatylittävien palvelujen kasvavaan tarpeeseen: 150 miljoonaa EU:n kansalaista asuu raja-alueilla, ja kaksi miljoonaa käy päivittäin töissä toisessa jäsenvaltiossa, joten on tärkeää, että saatavilla on yhteenliitettyjä julkishallinnon palveluja. Edistämällä hallinnon digitalisointia voidaan paitsi tarjota saumattomia palveluja myös lisätä tehokkuutta, minkä on arvioitu tuovan jopa viiden miljardin euron vuosittaiset säästöt[3].

Tässä ensimmäisessä vuosikertomuksessa, jonka komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen 20 artiklan 4 kohdan mukaisesti, tarkastellaan säädöksen täytäntöönpanon yleistä edistymistä ja käydään läpi saavutuksia, haasteita ja tulevia suuntauksia. Kertomuksen ensimmäisessä osassa säädöstä tarkastellaan laajemmassa asiayhteydessä, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtaisempi esitys säädöksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista. Tässä kertomuksessa keskitytään alkuvaiheen edistymiseen ja käynnistettyihin uusiin aloitteisiin. Tulevissa kertomuksissa voidaan hyödyntää täysin toimivan seurantamekanismin tuloksia, jolloin suuntausten, esteiden ja taustatekijöiden analysointiin on käytössä alati kasvava tietoaineisto. Näin saadaan kattava yleiskuva yhteentoimivuuden tilasta EU:ssa.

RAKENNE

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen säännöksillä luotiin vakaat puitteet julkisen sektorin yhteistyölle ja varmistettiin, että palvelut toimivat sujuvasti yli alueellisten, alakohtaisten ja organisatoristen rajojen. Säädöksen tärkeimmät artiklat on ryhmitelty neljään pääryhmään:

[1] Asetus - EU - 2024/903 - FI - EUR-Lex.

[2] Euroopan digitaalinen vuosikymmen: tavoitteet vuodelle 2030, Euroopan komissio.

[3] EUR-Lex - 52022SC0721 - EN - EUR-Lex.

hallinnointi, yhteentoimivuuden mahdollistajat, täytäntöönpanon tukitoimet ja yhteentoimivuusarvioinnit. Viimeiseen ryhmään kuuluu digivalmis päätöksenteko.

Kuva 1– Yhteentoimiva Eurooppa -säädös – alajaksot

Tässä ensimmäisessä kertomuksessa keskitytään säädöksen täytäntöönpanoon sen voimaantulosta heinäkuuhun 2025 saakka, ja se sisältää joitakin tietoja 20 artiklassa mainituista seurantatoimista. Koska säädöksen täytäntöönpano on meneillään, Yhteentoimiva Eurooppa -seurantamekanismista ei ollut vielä saatavilla kattavia tietoja. Lisätietoja tästä on tähän kertomukseen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa[4].

TÄYTÄNTÖÖNPANON TILA

Hallinnointi

Oikeusperusta

Säädöksessä säädetty hallinnointikehys on otettu kokonaisuudessaan käyttöön kuluneen vuoden aikana, kuten jäljempänä esitetään.

Täytäntöönpanotoimet

Vahvan hallintorakenteen luomisessa on kuluneen vuoden aikana edistytty merkittävästi.

- Säädöksen 15 artiklassa tarkoitettu **Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunta ja sen pysyvä työryhmä** aloittivat virallisen toimintansa vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä. Ne muodostavat institutionaalisen kehyksen, jota tarvitaan säädöksen täytäntöönpanon koordinoimiseksi kaikkialla EU:ssa. **Lautakunnan työohjelma** hyväksyttiin toukokuussa 2025, ja sitä päivitetään säännöllisesti lautakunnan tulevien kokousten esityslistojen laatimisen ohjaamiseksi.
- Säädöksen 16 artiklassa tarkoitetun **Yhteentoimiva Eurooppa -yhteisön** toiminta alkoi virallisesti toukokuussa 2025 Yhteentoimiva Eurooppa -portaalin välityksellä. Se on jäsenvaltioiden, laitosten ja sidosryhmien yhteistyötila, jossa ne voivat vaihtaa kokemuksia, jakaa parhaita käytäntöjä ja luoda yhdessä uusia ratkaisuja.

[4] SWD(2025)975.

- EU:n 27 jäsenvaltiosta 26 oli nimennyt 17 artiklan mukaisesti **kansallisen toimivaltaisen viranomaisensa** sitovaan määräpäivään 12. tammikuuta 2025 mennessä, ja unionin yksiköt olivat nimenneet 18 artiklan mukaisesti **yhteentoimivuuskoordinaattorinsa**. Tämä on mahdollistanut yhdenmukaisen täytäntöönpanon ja koordinoinnin kaikkialla EU:ssa.
- Vuoden 2025 ensimmäisellä neljänneksellä perustettiin pysyvän työryhmän jäseniä sisältävä työryhmä laatimaan 19 artiklan nojalla **ensimmäinen Yhteentoimiva Eurooppa -agenda**. Työryhmä valmisteli julkisen kuulemisen, joka käynnistettiin Yhteentoimiva Eurooppa -portaalissa kesäkuussa 2025. Julkisen kuulemisen tavoitteena oli varmistaa, että tulevissa painopisteissä otetaan huomioon laajasti eri sidosryhmien näkemykset ja odotukset.[5]

Tulevaisuudennäkymät

Tulevaisuudessa lautakunta virallisesti **hyväksyy Yhteentoimiva Eurooppa -agendan**. Agendan luomat kattavat puitteet ohjaavat yhteentoimivuuteen tähtääviä toimia kaikkialla EU:ssa ja auttavat sovittamaan käynnissä olevat aloitteet yhteen EU: jäsenvaltioiden ja toimielinten pitkän aikavälin tavoitteiden ja muuttuvien tarpeiden kanssa. **Seurantakehystä** parannetaan edelleen. **Yhteisön ensimmäinen vuosikokous** pidetään lokakuussa 2025. Se on erinomainen tilaisuus edistää yhteistyötä, parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja sidosryhmien osallistumista.

Mahdollistajat

Oikeusperusta

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksessä esitetään kattavasti oikeudelliset, organisatoriset, semanttiset ja tekniset vaatimukset, joilla julkisen sektorin ratkaisuista voidaan tehdä skaalautuvia ja mukautuvia. Jotta voidaan varmistaa ratkaisujen tosiasiallinen **jakaminen ja uudelleenkäyttö**, 4 artiklassa velvoitetaan EU:n toimielimet ja julkisen sektorin elimet jakamaan Euroopan laajuisia digitaalisia palveluja koskevia yhteentoimivuusratkaisuja. Lautakunta suosittelee **yhteentoimivuusratkaisuja**, joissa voidaan käyttää merkintää ”Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisu”. Säädöksellä vahvistetaan **eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita (EIF)** yleisenä vertailukohtana ja otetaan käyttöön **Yhteentoimiva Eurooppa -portaali** ratkaisujen, teknisten eritelmien ja parhaiden käytäntöjen keskitettynä yhteyspisteenä.

Täytäntöönpanotoimet

- Yhteentoimiva Eurooppa -seurantamekanismin vuoden 2025 tulokset osoittivat, että **kaikki jäsenvaltiot** ovat virallisesti **hyväksyneet eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden ajantasaisen version**[6]. Säädöksen 6 artiklan säännösten täytäntöönpanemiseksi perustettiin toukokuussa 2025 **seuraavan sukupolven eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita** käsittelevä epävirallinen

[5] Agendaan liittyvä kuuleminen portaalissa: Kerro mielipiteesi | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali

[6] EUR-Lex - 52017DC0134 - FI - EUR-Lex.

asiantuntijaryhmä antamaan teknistä ja strategista ohjausta periaatteiden tarkistamista varten.

- Lautakunta hyväksyi 7 artiklan mukaisesti toukokuussa 2025 **merkintää ”Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisu” koskevan prosessin ja kriteerit**. Näin varmistetaan, että määritellyt laatu- ja yhteentoimivuusvaatimukset täyttävät ratkaisut voidaan tunnustaa ja niitä voidaan edistää portaalissa ja koko yhteisössä. Ensimmäisiä Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisuja valitsemaan perustettiin **erityinen työryhmä**, joka koostuu pysyvän työryhmän jäsenistä. Lisäksi portaalissa järjestettiin kesä-elokuussa 2025 **julkinen kuuleminen**, jossa kerättiin tietoja merkinnän saajiksi mahdollisesti sopivista yhteentoimivuusratkaisuista.
- **Yhteentoimiva Eurooppa -portaali** otettiin 8 artiklan mukaisesti käyttöön vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä. Se toimii tiedon, resurssien ja välineiden keskuksena, jonka tarkoituksena on helpottaa rajatylittäviä yhteentoimivuusaloitteita. Portaaliin on rekisteröitynyt noin 10 000 käyttäjää, ja kuukausittain sen sivuilla on lähes 100 000 käyntiä. Portaalissa muun muassa esitellään yhteentoimivuusratkaisuja ja arviointiraportteja, ja siellä ovat saatavilla lautakunnan päätökset ja asiakirjat; se tarjoaa yhteistyötilan sääntelyn testiympäristöille; ja sillä julkaistaan kuukausittain uusia digirahoitusmahdollisuuksia. Heinäkuuhun 2025 mennessä portaaliin oli kirjattu **670** aktiivista ratkaisua[7]. Suurin osa näistä (58,5 %) on peräisin EU:n tasolta. Omistajuus on pääasiassa EU:n toimijoilla (57,7 %) ja julkisen sektorin elimillä (34,5 %). Tärkein institutionaalinen omistaja on Euroopan komissio – erityisesti tietotekniikan pääosasto.

Hyvät käytännöt

Eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden TÄYTÄNTÖÖNPANO VIROSSA

Viro otti vuonna 2023 käyttöön uudet kansalliset yhteentoimivuusperiaatteet[8], joilla korvattiin aiemmat, kymmenen vuotta voimassa olleet periaatteet. Vaikka periaatteiden noudattaminen ei ole pakollista, ne sisältävät yhteentoimivuutta koskevia käytännön ohjeita, joita voidaan soveltaa kaikkialla julkishallinnossa. Periaatteilla varmistetaan saumaton viestintä ja datan jakaminen tieto- ja viestintäteknisten järjestelmien välillä. Viron periaatteet ovat yhdenmukaiset eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden kanssa, ja niitä päivitetään säännöllisesti vähintään joka toinen vuosi, jotta ne pysyisivät joustavina ja käyttäjäystävällisinä.

Tämän lisäksi Viro on edistänyt useita yhteentoimivuutta ja digitaalista häiriönsietokykyä koskevia aloitteita, joista yksi on maailman ensimmäinen ”datasuurlähetystö” Luxemburgissa[9]. Datasuurlähetystö on paikka, jonne valtion tietoja voidaan varmuuskopioida turvallisesti toiminnan jatkuvuuden varmistamista varten. Se on esimerkki rajatylittävän datanhallinnan ja yhteentoimivuuden parhaista käytännöistä. Aloite on osa Viron laajempaa strategiaa, jolla parannetaan sen

[7] Tiedot ovat peräisin Yhteentoimiva Eurooppa -seurantamekanismin vuoden 2025 tuloksista. Lisätietoja on saatavilla asiakirjassa SWD(2025)975.

[8] Interoperability of the State Information System 2011 | Ministry of Economic Affairs and Communications.

[9] Data embassy in Luxembourg.

digitaalista häiriönsietokykyä ja ylläpidetään valtion toimintojen jatkuvuutta. Se perustuu laajaan yhteentoimivuuteen, joka tukee datan turvallista ja saumatonta siirtoa järjestelmien välillä. Valtion kriittisten tietojen säilyttäminen suojatussa paikassa Viron ulkopuolella on malliesimerkki käytännöstä, jolla voidaan turvata toiminnan jatkuminen ja katastrofeista toipuminen. Ne ovat olennaisia järjestelmien yhteentoimivuuden kannalta.

EU:N AVOIMEN LÄHDEKOODIN SOVELLUSTEN LUETTELO

EU:n avoimen lähdekoodin sovellusten luettelo[10] osoittaa, miten yhteisillä digitaalisilla resursseilla voidaan parantaa tehokkuutta, rajatylittävää yhteistyötä ja Euroopan digitaalista suvereniteettia. Julkishallinnot käyttävät yhä enemmän avoimen lähdekoodin ohjelmistoja, ja Euroopan laajuisten digitaalisten julkisten palvelujen tukemiseksi säädöksen 4 artiklassa kannustetaan jakamaan yhteentoimivuusratkaisuja – mukaan lukien koodit, dokumentaatio ja viittaukset avoimiin standardeihin.

Luettelo laadittiin Euroopan komission FOSSEPS-pilottihankkeissa (Free and Open Source Software Solutions for European Public Services). Siihen on koottu ratkaisuja useista jäsenvaltioista, ja se mahdollistaa ratkaisujen uudelleenkäytön, yhteistyön ja paremman yhteentoimivuuden. Luettelo toimii avoimen lähdekoodin sovellusten markkinapaikkana, lisää yhteistyötä, luovuutta ja tehokkuutta ja samalla vahvistaa yhteentoimivuutta. Sen yksinkertaisin toimiva versio otettiin käyttöön vuonna 2024, jolloin se sisälsi ratkaisuja Italiasta, Saksasta ja komission koodinkehityssivustolta code.europa.eu[11]. Nykyään siihen osallistuvat myös Suomi, Ranska, Alankomaat ja Ruotsi. EU:n avoimen lähdekoodin sovellusten luettelon ja publiccode.yml:n kaltaiset aloitteet auttavat rakentamaan innovatiivisempaa, yhteentoimivampaa ja tehokkaampaa EU:n digitaalista julkista sektoria.

Tulevaisuudennäkymät

Tulevalla kaudella operatiivisena painopisteenä on **Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisujen ensimmäinen erä**, joka toimitetaan lautakunnan hyväksyttäväksi. Lautakunnan hyväksynnän saaneille ratkaisuille annetaan merkintä ”Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisu”, ja ne julkaistaan Yhteentoimiva Eurooppa -portaalissa. Lisäksi eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita käsittelevän epävirallisen asiantuntijaryhmän työn pohjalta lautakunnalle esitetään joulukuussa 2025 **seuraavan sukupolven eurooppalaisia yhteentoimivuusperiaatteita koskeva suunnitelma**, jolla käynnistetään periaatteiden virallinen tarkistaminen. Lisäksi perustetaan uusi työryhmä, johon kuuluu pysyvän työryhmän jäseniä ja joka laatii **yhteentoimivuusratkaisujen jakamisen ja uudelleenkäytön suuntaviivat**. Jotta Yhteentoimiva Eurooppa -portaali

[10] Eu:n avoimen lähdekoodin sovellusten luettelo | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[11] code.europa.eu | GitLab.

olisi mahdollisimman helppokäyttöinen, se saatetaan konekäännösten avulla saataville kaikilla EU:n virallisilla kielillä.

Tukitoimenpiteet

Oikeusperusta

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksessä esitetään toimenpiteitä, joilla jäsenvaltioiden ja elinten välistä yhteentoimivuutta voidaan vahvistaa esimerkiksi räätälöidyn tuen, innovoinnin, osaamisen ja yhteistyön avulla. Säädöksen 10 artiklassa esitetään **innovaatiotoimia** keinona kehittää uusia yhteentoimivuusratkaisuja tai parantaa olemassa olevia ratkaisuja, usein yhteistyössä GovTech-toimijoiden, kuten pk-yritysten, tutkimuslaitosten ja startup-yritysten, kanssa. Säädöksen 11 ja 12 artiklassa tarkoitetuissa **yhteentoimivuuden sääntelyn testiympäristöissä** voidaan testata ja validoida ratkaisuja valvotussa ympäristössä. Lisäksi tuotetaan koulutusmateriaaleja eurooppalaisista yhteentoimivuusperiaatteista ja Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisuista, avoimen lähdekoodin ratkaisut mukaan lukien, ja luodaan vapaaehtoinen **vertaisarviointimekanismi**, jolla voidaan parantaa julkisen sektorin elinten välistä yhteistyötä.

Täytäntöönpanotoimet

Yhteentoimivuuteen liittyvän innovoinnin tukemiseksi on otettu käyttöön useita tukitoimenpiteitä.

- **Yhteentoimivuuden sääntelyn testiympäristöjä käsittelevä komitea** valvoo 11 ja 12 artiklan osalta testiympäristöjen toimintaa, helpottaa kokemusten vaihtoa ja antaa ohjeita parhaista käytännöistä. Heinäkuussa 2025 hyväksyttiin **yhteentoimivuuden sääntelyn testiympäristöjä koskeva täytäntöönpanosäädös**[12], joka tarjoaa jäsennellyn oikeusperustan innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen testaamiseen ja kokeilemiseen valvotussa ympäristössä. Sen avulla jäsenvaltiot ja sidosryhmät voivat kokeilla uusia toimintatapoja ja varmistaa samalla säädöksen periaatteiden ja tavoitteiden noudattamisen.
- Komissio rahoittaa Digitaalinen Eurooppa -ohjelman kautta ja 10 artiklan mukaisesti **keskeisiä aloitteita**, joilla edistetään rajatylittävää digitaalista yhteistyötä, innovointitoimenpiteitä ja GovTech-yhteistyötä (esim. **GovTech-hautomo** ja **innovatiivisia ja verkottuneita julkishallintoja koskeva koordinointi- ja tukitoimi**). Viimeksi mainittu tasoittaa tietä tulevalle useita maita kattavalle yhteisinvestointihankkeelle, jolla tuetaan julkisten palvelujen käyttöön tarkoitettujen tekoälyratkaisujen ja keskeisten yhteentoimivuusratkaisujen kehittämistä.
- Julkisen sektorin yhteentoimivuustaitoja on vahvistettu 13 artiklan mukaisesti **kehittämällä Yhteentoimiva Eurooppa -akatemia**. Komissio on edistänyt yhteentoimivuuskysymyksiä koskevan sertifiointiohjelman kehittämistä. Syyskuun 2024 ja kesäkuun 2025 välisenä aikana julkaistiin yhdeksän uutta kurssia. Yhteensä kursseille ilmoittautui 12 426 osallistujaa ja **todistuksia annettiin 2 716** kappaletta.

[12] Täytäntöönpanoasetus - EU - 2025/1420 - FI - EUR-Lex.

Todistuksensaaneiden osuus on **34 prosenttia**[13]. Virtuaalinen kausikoulu järjestettiin 13.–15. toukokuuta, ja siihen osallistui yli 500 osanottajaa. Tarkoituksena oli edistää eurooppalaista yhteentoimivuutta ja vahvistaa tietämyksen jakamista kentällä. Tapahtumasta on tarkoitus tehdä jokavuotinen.

Hyvät käytännöt

OPISKELIJATIETOJEN VAIHTO

EMREX[14] on rajatylittävä infrastruktuuri, joka mahdollistaa opiskelijatietojen, kuten opintorekisteriotteiden ja tutkintotodistusten, turvallisen sähköisen vaihdon opiskelijoiden, korkeakoulujen ja valtuutettujen kolmansien osapuolten välillä. Se tukee akateemisten saavutusten tunnustamista koneellisesti luettavassa ja pdf-muodossa ja edistää yhteentoimivuutta ja uudelleenkäytettävyyttä säädöksen ja eurooppalaisten yhteentoimivuusperiaatteiden[15] mukaisesti ja helpottaa siten opiskelijoiden liikkuvuutta.

Alun perin Erasmus+ -ohjelmasta (2015–2017) rahoitettu EMREX on nyt itsenäinen avoimen lähdekoodin aloite, jota hallinnoi EMREX-käyttäjäryhmä (EUG). EUG on riippumaton kansainvälinen sidosryhmäverkosto, johon kuuluu valtion elimiä, tutkimuslaitoksia ja GovTech-toimijoita. Aloite toimii nyt useissa maissa, muun muassa Suomessa, Alankomaissa, Norjassa, Ruotsissa ja Chilessä, ja sen käyttöönotto yleistyy Saksassa.

Sen teknisessä arkkitehtuurissa on avoimen lähdekoodin komponentteja, jotka ovat saatavilla GitHubissa avoimen lähdekoodin EUPL-1.2-lisenssillä[16]. Samoin kuin opiskelijoiden liikkuvuutta koskeva lisäosa, joka helpottaa opintotietojen siirtoa esimerkiksi yliopistojen ja hakuportaalien välillä, EMREX-tietopiste tarjoaa luotettavan ja standardoidun pääsyn opiskelijatietoihin. Tietoja vaihdetaan käyttäen EMREX-tietomallia, joka on yleinen muoto opintorekisteritietojen järjestämiseen yhteentoimivalla ja koneellisesti luettavalla tavalla. DC4EU-yhdyskäytävä[17] on yhden kerran tekninen linkki, joka yhdistää EMREXin Digital Credentials for EU (DC4EU) -hankkeeseen ja vahvistaa siten sen roolia laajemmassa eurooppalaisessa digitaalisessa koulutuksen toimintaympäristössä. Se tukee luotettavaa ja turvallista tiedonvaihtoa EU:n periaatteiden, kuten eIDAS-asetuksen ja yhden kerran periaatteen, mukaisesti. EMREXin laajentaminen jatkuu, ja se voitaisiin tulevaisuudessa yhdistää EU:n digitaalisen identiteetin kehykseen ja yhteiseen digitaaliseen palveluväylään. Tämä tekisi siitä keskeisen mahdollistajan luotettavalle ja käyttäjäkeskeiselle tiedonvaihdolle korkeakoulutuksessa ja muualla.

---

[13] Tiedot ovat peräisin Yhteentoimiva Eurooppa -seurantamekanismin vuoden 2025 tuloksista. Lisätietoja on saatavilla asiakirjassa SWD(2025)975.

[14] EMREX | Supporting Student Mobility.

[15] Emrex, an open source solution supporting student mobility |Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[16] EMREX | GitHub.

[17] Digital Credentials for Europe | DC4EU.

YHTEENTOIMIVUUSKOULUTUS PUOLAN JULKISHALLINNOSSA

Puola on edistänyt digitaalista julkishallintoa ja yhteentoimivuutta kahdella merkittävällä aloitteella: se hyödynsi Yhteentoimiva Eurooppa -akatemian johdatuskurssia yhteentoimivuuteen (Interoperability: An Introductory Course) ja käynnisti valtionyritysten yritysarkkitehtuuria käsittelevän tutkimuksen. Johdatuskurssi yhteentoimivuuteen[18] sisällytettiin Puolan kansalliseen verkko-opiskelualustaan[19] EUPL-lisenssillä[20] ja käännettiin yhteistyössä Euroopan komission kanssa. Kurssi kehittää julkisen sektorin kapasiteettia EU:n kanssa yhteensopivien yhteentoimivuusperiaatteiden pohjalta. Koulutusmateriaalia on kiitetty laajalti sen selkeydestä ja helppokäyttöisyydestä, ja Puola onkin nyt ryhtynyt yhteistyöhön Euroopan komission kanssa, jotta se voi julkaista myös muita lokalisoituja kursseja, esimerkiksi yhteentoimivuusarvioinneista ja eGOVERA©:sta[21].

Vuoden 2023 lopulla käynnistettiin valtionyritysten yritysarkkitehtuurin tutkimus[22], johon sisältyy esittelyseminaareja, paikan päällä järjestettäviä työpajoja ja pitkälle kehittynyttä tukea, joilla parannetaan julkisen sektorin organisaatioiden valmiuksia yhteentoimivuuden ja yritysarkkitehtuurin osalta. Tutkimus perustuu valtionyritysten yritysarkkitehtuuria koskevaan rekisteriin, millä edistetään soveltamista käytännössä. Näihin aloitteisiin osallistuu yli 400 virkamiestä 26 organisaatiosta, ja ne osoittavat, miten strateginen koulutus ja valmiuksien kehittäminen vahvistavat hallintoa, edistävät digitalisointia ja tuottavat konkreettisia hyötyjä niin viranomaisille, yrityksille kuin kansalaisillekin.

Tulevaisuudennäkymät

Vuonna 2026 laaditaan 9 artiklassa tarkoitettuja **toimintapolitiikkojen täytäntöönpanon tukihankkeita koskevat prosessit ja edellytykset** ja toimitetaan ne pysyvälle työryhmälle. Tämä voi johtaa **ensimmäisen yhteentoimivuuden testiympäristön luomiseen**, mikä olisi merkittävä askel innovoinnin edistämisessä julkisella sektorilla. Se tukisi myös rajatylittävien ratkaisujen valvottua testausta. Testiympäristöt antavat jäsenvaltioille ja sidosryhmille mahdollisuuden kokeilla uusia digitaalisia menetelmiä ja auttavat samalla varmistamaan, että Yhteentoimiva Eurooppa -agendan periaatteita noudatetaan. Ajan mittaan testiympäristöistä saadut kokemukset auttavat myös hiomaan yhteentoimivuuspolitiikkoja ja kehittämään uusia ratkaisuja. Akatemia julkaisee vuoden 2025 loppuun mennessä **12 uutta kurssia**, joista kolme on saatavilla kaikilla 24:llä EU:n virallisella kielellä. Vapaaehtoisen **vertaisarvioinnin** mekanismiin liittyvät menettelyt toimitetaan lautakunnan hyväksyttäviksi. Kun tukitoiminnot

[18] Interoperability: An introductory course | EU Academy.

[19] Kurs wprowadzający do interoperacyjności | Portal Interoperacyjności i Architektury.

[20] Introduction to the EUPL licence | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[21] Introduction to eGovERA© | EU Academy.

[22] Studium AIP | Portal Interoperacyjności i Architektury.

on hyväksytty, niitä kehitetään portaalissa ja niistä tiedotetaan Yhteentoimiva Eurooppa -yhteisön kautta.

Yhteentoimivuusarvioinnit

Oikeusperusta

Jotta Euroopan laajuisten digitaalisten julkisten palvelujen rajatylittävään yhteentoimivuuteen liittyvät kysymykset voidaan ottaa huomioon ennen palvelujen käyttöönottoa, EU:n toimijat ja julkisen sektorin elimet velvoitetaan säädöksessä suorittamaan palveluista **yhteentoimivuusarvioinnit** (3 artikla). Arviointien tarkoituksena on arvioida sitovien vaatimusten vaikutusta digitaalisiin julkisiin palveluihin, tunnistaa sidosryhmät ja varmistaa olemassa olevien yhteentoimivuusratkaisujen sovellettavuus ja arvo ennen kuin tehdään päätöksiä uusista tai merkittävästi muutetuista sitovista vaatimuksista. Euroopan komissio tarjoaa arvioinnin tueksi teknisiä välineitä, kuten verkkotyökalun arviointiraporttien täyttämiseen ja julkaisemiseen portaalissa. Näiden välineiden avulla jäsenvaltioiden on helpompi tunnistaa ehdotusten digitaaliset ulottuvuudet varhaisessa vaiheessa ja ottaa oikeat asiantuntijat ja sidosryhmät mukaan alusta alkaen. Ne myös auttavat jäsenvaltioita arvioimaan, onko toimielinten välisissä neuvotteluissa tehdyillä muutoksilla tai kompromisseilla merkittäviä digitaalisia vaikutuksia. Lisäksi välineet tarjoavat kanavan jäsennellylle palautteelle ja tietojenvaihdolle, mikä vahvistaa komission valmiuksia ennakoida täytäntöönpanon haasteita ja hioa päätöksentekokäytäntöjään.

Täytäntöönpanotoimet

- Hyväksytyt **yhteentoimivuusarviointia koskevat suuntaviivat**[23] auttavat jäsenvaltioita suorittamaan yhteentoimivuusarvioinnit jäsennellysti ja johdonmukaisesti kaikilla aloilla. Suuntaviivat muodostavat selkeän kehyksen, jonka avulla voidaan arvioida sitovien vaatimusten vaikutuksia rajatylittävään yhteentoimivuuteen, sidosryhmiin ja näitä tukeviin Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisuihin. Suuntaviivat käännettiin vuoden 2025 toisella neljänneksellä kaikille EU:n kielille, ja kaksi jäsenvaltiota (Kypros ja Saksa) käyttivät niitä omissa yhteentoimivuusarviointiraporteissaan, jotka toimitettiin pakollisten yhteentoimivuusarviointien astuttua voimaan 12. tammikuuta 2025.
- Komissiossa Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen 3 artikla on pantu täytäntöön **digivalmista päätöksentekoa koskevalla kehyksellä**[24], joka tuli voimaan tammikuussa 2025. Tätä jäsenneltyä toimintatapaa käyttäen komissio on tehnyt tuloksellisesti jo **32 yhteentoimivuusarviointia**[25], joissa on keskitytty etenkin laatuun[26]. Toimintatapa perustuu kolmeen keskeiseen osaan. Ne ovat

[23] Suuntaviivat yhteentoimivuusarvioinneille | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[24] Digivalmis päätöksenteko | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[25] Arviointiraporttien tietokanta | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[26] Tiedot ovat peräisin Yhteentoimiva Eurooppa -seurantamekanismin vuoden 2025 tuloksista. Lisätietoja on saatavilla asiakirjassa SWD(2025)975.

- **Digitaalinen tarkastus**, joka tehdään politiikan suunnitteluvaiheessa. Tarkastus koostuu neljästä lyhyestä kysymyksestä, jotka auttavat eri toimintapolitiikkoihin erikoistuneita tiimejä määrittämään, onko aloitteella digitaalisia vaikutuksia.
- **Digivalmista päätöksentekoa koskevat ohjeet**, jotka tukevat digitaalisten näkökohtien järjestelmällistä huomioimista kaikissa päätöksentekoprosessin vaiheissa.
- **Säädösehdotukseen liittyvä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys (LFDS)** ja **digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys (DS)** tapauksen mukaan. Molemmat selvitykset toimivat tarvittaessa komission yhteentoimivuusarviointina. Säädösehdotukseen liittyvässä rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskevassa selvityksessä aiemmin käytössä olleeseen säädökseen liittyvään rahoitusselvitykseen on lisätty digitaalisia vaikutuksia koskeva luku. Digitaalisia vaikutuksia koskeva selvitys on tästä yksinkertaistettu versio täytäntöönpanosäädöksiä ja delegoituja säädöksiä varten.

Hyvät käytännöt

DIGIVALMISTA PÄÄTÖKSENTEKOA KOSKEVAN KEHYKSEN PUITTEISSA TOTEUTETUT YHTEENTOIMIVUUSARVIOINNIT

Arvioinnissa korostettiin, että EU:n tason järjestelmät, kuten sähköistä tunnistamista koskeva eIDAS-järjestelmä[27] ja EU:n kyberturvallisuuskehys[28], ovat keskeisiä turvallisten ja yhteentoimivien palveluiden mahdollistajia, eikä niiden osalta ole havaittu jäljellä olevia rajatylittäviä esteitä.

Vuonna 2025 komissio on toteuttanut 32 toimintapoliittisiin ehdotuksiin liittyvää yhteentoimivuusarviointia digivalmista päätöksentekoa koskevan kehyksen mukaisesti. Niihin kuuluvat muun muassa BRIDGEforEU-asetukseen[29] ja jätteiden siirtoon liittyvien tietojen sähköistä toimittamista koskevaan asetukseen[30] liittyvät arviot, jotka ovat saatavilla Yhteentoimiva Eurooppa -portaalissa.

RAJATYLITTÄVÄT DIGITAALISET JULKISET PALVELUT: RUOTSIN JA SUOMEN VÄLINEN YHTEISTYÖJULISTUS

Julistus Ruotsin ja Suomen välisestä yhteistyöstä[31] allekirjoitettiin 16. syyskuuta 2024. Julistus on tärkeä virstanpylväs rajatylittävän digitaalisen yhteistyön alalla. Siinä käsitellään yhteentoimivia digitaalisia julkisia palveluja, mukaan lukien väestötietojen

[27] Sähköinen tunnistaminen, todentaminen ja luottamuspalvelut – Lisätietoja: eIDAS-asetus | Euroopan komissio.

[28] EU:n kyberturvallisuuskehys.

[29] Arviointiraportti: BridgeforEU | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[30] Arviointiraportti: Jätteiden siirtoon liittyvien tietojen sähköistä toimittamista koskeva asetus | Yhteentoimiva Eurooppa -portaali.

[31] Ruotsin ja Suomen välinen yhteistyöjulistus.

vaihto ja yhdenmukaistetut liiketoimintasäännöt, jotta voidaan parantaa palvelujen saatavuutta, tehokkuutta ja luotettavuutta molempien maiden kansalaisten ja yritysten hyväksi.

Julistuksen perustana on yhteentoimivuus, joka mahdollistaa saumattomat palvelut, vahvemman kyberturvallisuuden ja paremman koordinoinnin ja tällä tavoin tukee taloudellista yhdentymistä ja innovointia. Aloite osoittaa, että rajatylittävän digitaalisen yhteistyön onnistuminen vaatii yhteiset tavoitteet, yhteiset investoinnit ja yhdenmukaistetut normit. Se on esimerkki parhaista käytännöistä, joita EU:n jäsenvaltiot unionin laajuisesti voivat ottaa käyttöön.

Tulevaisuudennäkymät

Yhteentoimivuusarvioinnit ovat osoittautuneet arvokkaaksi välineeksi, jolla rajatylittävä yhteentoimivuus voidaan alusta alkaen sisällyttää uuteen lainsäädäntöön ja digitaalisiin julkisiin palveluihin. Arviointien vaikuttavuuden ylläpitäminen tulevaisuudessa edellyttää, että prosesseja ja ohjeita suoraviivaistetaan, arviointeihin sisällytetään uusia painopisteitä, kuten tekoäly, datahallinto ja kyberturvallisuus, ja varmistetaan johdonmukainen soveltaminen kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ja toimielimissä.

Komission tasolla laaditaan parhaillaan sisäiseen käyttöön ohjeita hankintoja koskevia yhteentoimivuusarviointeja varten. Tällä hetkellä tutkitaan, kuinka tekoälyyn perustuvalla AI4DRPM-välineellä voitaisiin osittain automatisoida digitaalisia vaikutuksia koskevan selvityksen ja säädösehdotuksiin liittyvän rahoitusta ja digitaalisia vaikutuksia koskevan selvityksen laatiminen. Tavoitteena on vähentää työmäärää ja samalla säilyttää selvitysten rooli digitaalisten vaikutusten arvioinnissa. Näiden toimenpiteiden tarkoituksena on tehdä yhteentoimivuusarvioinneista paremman sääntelyn ja politiikan täytäntöönpanon kulmakivi.

KOMISSION JA MUIDEN SIDOSRYHMIEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Komissio on kuluneen vuoden aikana edistänyt Yhteentoimiva Eurooppa -säädöstä myös vahvistamalla sidosryhmien yhteistyötä. Jäsenvaltiot osallistuvat toimiin Yhteentoimiva Eurooppa -lautakunnan ja sen alaryhmien kautta täsmentämällä painopisteitä ja agendaa. Yhteentoimivuuskoordinaattorit, asiantuntijat ja käytäntöyhteisöt puolestaan varmistavat, että toimintapolitiikoiden ja välineiden valmistelussa otetaan huomioon käytännön kokemukset. Yhteistyö ulottuu ehdokasmaihin, kansainvälisiin kumppaneihin ja standardointielimiin, mikä kuvaa digitaalisten julkisten palvelujen toisiinsa kytkeytyvää luonnetta. Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen ja sen lautakunnan puitteissa tehty yhteistyö antaa liittymisneuvotteluja käyville maille arvokkaan tilaisuuden mukautua varhaisessa vaiheessa digitaalista hallintoa koskeviin EU:n normeihin ja tällä tavoin nopeuttaa asteittaista yhdentymistä EU:n digitaalisiin sisämarkkinoihin. Kumppanuudet teollisuuden, tiedeyhteisön, kansalaisyhteiskunnan ja kansainvälisten järjestöjen kanssa ovat edistäneet avoimen lähdekoodin ratkaisuja, GovTech-markkinoita ja sääntelyn testiympäristöjä sekä auttaneet sovittamaan toimia yhteen, välttämään päällekkäisyyksiä ja luomaan rajat ylittäviä ja monialaisia synergioita.

PÄÄTELMÄT JA KATSAUS TULEVAISUUTEEN

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen ensimmäinen täytäntöönpanovuosi on luonut perustan vahvemmalle ja yhtenäisemmälle digitaaliselle julkiselle sektorille kaikkialla EU:ssa. Saavutukset osoittavat, että yhteentoimivuus ei ole enää puhtaasti tekninen kysymys vaan strateginen edellytys Euroopan digitaaliselle suvereniteetille ja kilpailukyvylle. Välitavoitteet, kuten hallintorakenteiden perustaminen, yhteentoimivuusarviointien käynnistäminen ja merkintään oikeuttavia ratkaisuja koskevien kriteerien hyväksyminen, kertovat EU:n yhteistyökyvystä. Tulevalle vuodelle on suunnitteilla muun massa seuraavat toimet:

- lautakunta hyväksyy ensimmäisen Yhteentoimiva Eurooppa -agendan, jossa vahvistetaan painopisteet vuodelle 2026 ja sen jälkeiselle ajalle
- lautakunta hyväksyy Yhteentoimiva Eurooppa -ratkaisujen ensimmäisen erän ja ratkaisujen uudelleenkäyttöä ja jakamista koskevat suuntaviivat
- lisätukitoimenpiteet jäsenvaltioille ja EU:n toimijoille, mukaan lukien koulutukset, sääntelyn testiympäristöt, tukihankkeet ja vertaisarviointimekanismit
- päivitetyt lisäohjeet ja -välineet yhteentoimivuusarviointien yksinkertaistamiseksi.

Seuraavat vaiheet edellyttävät poliittista sitoutumista ja investointeja. Tavoitteena on lisätä merkintään oikeuttavien ratkaisujen käyttöönottoa, sisällyttää yhteentoimivuus EU:n tärkeimpiin aloitteisiin, kuten datasäädökseen[32], yhteistä digitaalista palveluväylää koskevaan asetukseen[33] ja tekoälysäädökseen[34], ja vahvistaa Euroopan maailmanlaajuista johtoasemaa mukautumalla kansainvälisiin normeihin. Komissio jatkaa yhdessä jäsenvaltioiden ja kumppaneiden kanssa näiden toimien edistämistä ja tällä tavoin varmistaa, että yhteentoimivuudesta tulee digitaalisemman, osallistavamman ja selviytymiskykyisemmän Euroopan unionin kulmakivi.

[32] Asetus - EU - 2023/2854 - FI - EUR-Lex.

[33] Asetus - 2018/1724 - FI - EUR-Lex.

[34] Asetus - EU - 2024/1689 - FI - EUR-Lex.